Dit document is gedownload door () op November 16, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Zoek de verschillen!

In deze les ervaren de leerlingen dat websites en apps meekijken met wat jij kiest en daar hun scherm op aanpassen. Ze maken zelf keuzes, geven die door en bouwen daarna een startscherm voor een ander, alsof ze een slimme website zijn. Zo merken ze dat niet iedereen online hetzelfde ziet. Totale duur: 1 uur.

LESOPBOUW

- Introductie: Leerlingen ontdekken dat online schermen er niet voor iedereen hetzelfde uitzien door klassikaal verschillende schermen te bekijken. (10 min.)
- Verdieping: Leerlingen leren dat websites en apps onthouden wat zij leuk vinden en hun scherm daarop aanpassen. (5 min.)
- Doen: Leerlingen kruisen aan wat zij leuk vinden; daarna bouwt een andere leerling een persoonlijk startscherm voor hen door te knippen, plakken en tekenen. (25 min.)
- Afronding: Leerlingen bekijken en vergelijken de gemaakte schermen en bespreken of het scherm bij hen past en waarom de schermen van elkaar verschillen. (15 min.)

VOORBEREIDING & BENODIGDHEDEN

Van tevoren kun je een aantal dingen doen:

- Lees de handleiding en DIY-opdracht.
- Zorg voor een digibord met internetverbinding en klik alvast een keer door de slides.
- Zorg dat je twee verschillende ‘kijkers’ hebt voorbereid, bijvoorbeeld door gebruik te maken van twee YouTube- of Netflix-accounts waarin het startscherm duidelijk van elkaar verschilt.
- Leg knutselmaterialen klaar: A3-papier, scharen, lijm, stiften en een stapel tijdschriften om uit te knippen.

BURGERSCHAP

In deze les staat het domein **vormgeven aan democratische en maatschappelijke betrokkenheid** centraal, waarbij de focus ligt op *ervaringen opdoen met het omgaan met verschillende perspectieven en ervaringen van anderen, overeenkomsten en verschillen, oordeel uitstellen, omgaan met mogelijkheden en gedrag van anderen.* (kerndoel 21A, definitieve conceptkerndoelen burgerschap). Leerlingen ontdekken dat anderen andere dingen te zien krijgen op basis van hun voorkeuren, vergelijken elkaars schermen en bespreken waarom die verschillen. Het gaat nadrukkelijk niet om goed of fout, maar om het herkennen en accepteren van verschillen.

Het onderdeel Burgerschap in de Digi-doener is gebaseerd op de conceptkerndoelen Burgerschap zoals in 2025 door SLO gepubliceerd. SLO maakt een onderscheid tussen drie domeinen van burgerschapsonderwijs: democratische oefenplaats, samenleven in een democratische rechtsstaat en vormgeven aan democratische en maatschappelijke betrokkenheid. Meer informatie over de conceptkerndoelen vind je hier.

ETHIEK

In deze les staat de volgende ethische stelling centraal: *Iedereen zou online hetzelfde moeten zien.*

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2026 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Karlijn Ballemans.

Dit document is gedownload door () op November 16, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

DOEL VAN DE LES

Conceptkerndoelen digitale geletterdheid 2025	Leerdoelen digitale geletterdheid	Kerndoel vak	21st century skills
22B Digitale media en informatie De leerling navigeert doelgericht in het digitale media- en informatielandschap voor het verwerven en verwerken van informatie.	**22B Digitale informatievaardigheden** 5.3 Ik begrijp dat we online verschillende dingen te zien kunnen krijgen, ook als we hetzelfde zoeken.	**1 Burgerschap** 20B De leerling verkent hoe die kan omgaan met diversiteit in de samenleving.	**1 Kritisch denken**
22C Data De leerling verkent het gebruik van data en dataverwerking.	**2 Digitale informatievaardigheden** 5.4 Ik kan voorbeelden noemen van hoe websites en apps gegevens (data) gebruiken in mijn dagelijkse omgeving. Bijvoorbeeld bij filmpjes, spelletjes, zoekresultaten of aanbevelingen in apps die ik gebruik.	**2 Kunst en cultuur** 36A De leerling drukt zich individueel en samen met anderen uit in vormen van kunst.	**2 Creatief denken**

INTRODUCTIE

Openingsslide

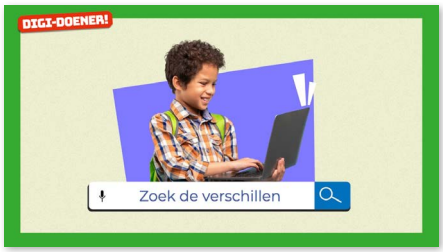
Slide 1, Kies uit: Praten met de klas

Open de les met de vraag wie er weleens video's op het internet kijkt. Laat de leerlingen hun hand opsteken. Vraag daarna aan een paar leerlingen waar zij video's kijken (bijvoorbeeld op YouTube, TikTok of andere apps of websites).

Ga vervolgens door met de vraag wat voor video's zij het liefst kijken, zoals games, grappige filmpjes, dieren, dansjes, sport of vlogs. Laat meerdere leerlingen aan het woord en benoem hardop dat de antwoorden verschillen.

Slide 2, Kies uit: Praten en denken

Laat klassikaal twee verschillende startschermen zien van een online platform. Dit kan bijvoorbeeld met YouTube of Netflix, door gebruik te maken van twee verschillende accounts.
Vraag de leerlingen eerst alleen te kijken, zonder iets te zeggen. Stel daarna vragen als:

- Wat zie je hier?
- Wat is hetzelfde?
- Wat is anders?
- Past één van deze schermen bij wat jij leuk vindt, waarom wel of niet?

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2026 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Karlijn Ballemans.

Dit document is gedownload door () op November 16, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

VERDIEPING

Slide 3, Praten met de klas

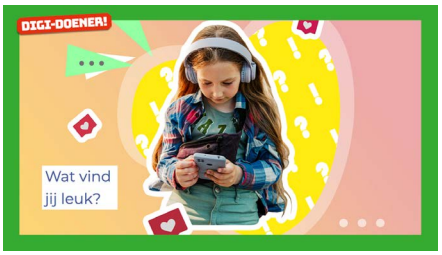
Bekijk samen de video tot en met 1:20. Leg uit dat niet iedereen online hetzelfde ziet. Vertel dat websites en apps, zoals YouTube, Netflix of TikTok, proberen te raden wat jij leuk vindt. Dat doen ze door te kijken naar wat jij daar doet.

Als jij op YouTube vaak video's over games aanklikt en helemaal bekijkt, denkt YouTube: jij houdt van games. Kijk je op Netflix veel naar grappige series, dan krijg je die vaker te zien. En als je op TikTok steeds blijft hangen bij dansjes of dierenfilmpjes, laat TikTok daar meer van zien.

Websites en apps letten dus op waar je op klikt, wat je bekijkt, wat je leuk vindt of opslaat en waar je vaak naar teruggaat. Al die informatie over wat jij doet, dat noemen we data. Op basis daarvan zetten ze sommige dingen bovenaan op jouw scherm. Zo krijgt iedereen een eigen startscherm, dat past bij wat hij of zij leuk vindt. Daarom ziet jouw scherm er anders uit dan dat van een ander.

DOEN

Slide 4, Doen

Vertel dat de leerlingen dit nu zelf gaan ervaren. Ze beginnen met te laten zien wat zij leuk vinden. Bij opdracht 1 van de DIY-opdracht staan plaatjes van dingen die ze online kunnen tegenkomen, bijvoorbeeld video's, games en series. Bij elk plaatje geef je aan wat jij zou doen:

Kijken Kleur in het balkje hoe lang je het zal bekijken. Kijk je dit niet? Dan laat je het balkje leeg. Kijk je dit even? Dan kleur je een klein stukje van het balkje. Kijk je dit helemaal? Dan kleur het hele balkje in.

Opslaan Kleur dit in als je het op wilt slaan. Dan kun je het later nog een keer zien.

Like Kleur het hartje als je het leuk vindt en een like wilt geven.

Reactie Wil je een reactie (comment) achterlaten? Schrijf hier de reactie.

Slide 5, Doen

Vertel de leerlingen dat ze nu hun DIY-opdracht doorgeven aan een klasgenoot. Die klasgenoot kijkt naar de gemaakte keuzes en gaat proberen te raden wat deze leerling leuk vindt. Leg uit dat ze nu zelf in de rol van een website stappen en een persoonlijke scherm gaan maken voor hun klasgenoot. Dit doen ze bij opdracht 2 van de DIY-opdracht. Geef iedere leerling een A3 papier, scharen, lijm, stiften en een stapel tijdschriften om uit te knippen. Ze maken het persoonlijke scherm op het A3 vel. Laat ze aansluitend opdracht 3 maken.

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2026 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Karlijn Ballemans.

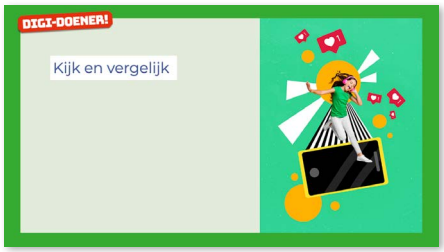
Dit document is gedownload door () op November 16, 2026.
Mag alleen gekopieerd worden voor gebruik binnen de school van 'gebruiker'. Zie ook de abonnementsvoorwaarden van Leapo.

Slide 6, Praten met de klas

Laat de leerlingen de DIY-opdracht én het gemaakte scherm weer teruggeven aan hun klasgenoot. Vraag de leerlingen eerst rustig te kijken naar het gemaakte scherm. Laat hen daarna bij opdracht 4 opschrijven of zij zichzelf hierin herkennen en waarom wel of niet. Stimuleer leerlingen om concrete voorbeelden te noemen, zoals: “Dit past bij mij” of “Dit zou ik zelf niet kiezen.” Vervolgens denken leerlingen na over wat zij anders zouden maken aan het scherm.

Slide 7, Praten met de klas

Laat de leerlingen elkaars schermen bekijken. Bespreek samen de overeenkomsten en de verschillen. Benoem dat verschillen logisch zijn, omdat iedereen andere dingen leuk vindt. Dat is niet goed of fout. Mensen zijn gewoon verschillend.

AFRONDING

Slide 8, Praten en denken

Jullie hebben gezien dat niet iedereen hetzelfde scherm krijgt. Dat komt omdat websites proberen te raden wat jij leuk vindt.

Bekijk samen de stelling:
Iedereen zou online hetzelfde moeten zien

Bespreek met de klas:
- Ben je het hiermee eens of oneens?
- Waarom denk je dat?
- Wat is fijn aan hetzelfde zien?
- Wat is fijn aan verschillende dingen zien?

Stichting FutureNL ontwikkelt onafhankelijk lesmateriaal. © 2026 Iedereen mag deze les downloaden, delen en uitprinten (alleen niet als je er geld mee wilt verdienen). Doen! Creative Commons licence: CC BY-NC-ND 4.0. Deze les is gemaakt door Karlijn Ballemans.